

บทที่ 4

การรายงานข่าววิทยุโทรทัศน์

การรายงานข่าววิทยุโทรทัศน์ (Television News Reporting) ในรายการข่าวของทางสถานีวิทยุโทรทัศน์สามารถนำเสนอด้วยรูปแบบผสมผสานกันดังนี้ คือ

1. ชูต อ่าน บรรยาย และรายงานโดยผู้ประกาศหลักคนเดียว หรือมีผู้ประกาศหลัก และผู้ประกาศร่วม หรือ ผู้ประกาศที่อยู่ในห้องส่งกับผู้รายงานข่าว (ผู้สื่อข่าว) ที่อยู่ในที่เกิดเหตุการณ์ (รายงานสด) หรือผู้ประกาศข่าวที่อยู่ในห้องส่งกับผู้รายงานข่าว หรือผู้สื่อข่าวที่ทำการบันทึกเทปข่าวในชั้นที่ตนเองออกไปตามแบบลักษณะการรายงานจากผู้สื่อข่าว

2. การสัมภาษณ์ ไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์ตัวบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวต่าง ๆ การสัมภาษณ์เพื่อเนื้อหา การสัมภาษณ์แบบกลุ่มหรือองค์คณะ การสัมภาษณ์เพื่อข้อเท็จจริง และการสัมภาษณ์เพื่อความคิดเห็น

3. การสาธิตทดลอง

4. การรายงานสดจากสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ที่เป็นข่าวโดยตรง เช่น จากท่าเทียบรัฐบาล การรายงานสดจากรัฐสภา การรายงานสดจากศูนย์กีฬามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิตในช่วงกีฬาเอเชียนเกมส์ เป็นต้น

5. การรายงานด้วยสารคดี และสารคดีเชิงข่าว หรือรายงานในลักษณะ Special Report ซึ่งปัจจุบันมักพบเห็นได้แทบทุกสถานีวิทยุโทรทัศน์ในบ้านเรา เพราะเป็นการรายงานที่ทำให้ช่วงเวลาของการนำเสนอรายการข่าววิทยุโทรทัศน์ มีความแบบ Straight news น่าสนใจเพิ่มมากขึ้น แต่ลักษณะการรายงานแบบนี้ไม่ใช่การรายงานข่าวโดยตรงว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร และทำไม เพราะอาจจะมีการแทรกการวิจารณ์ การวิเคราะห์เกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งที่เพิ่งเกิดขึ้น หรืออาจจะเกิดขึ้นมาสักระยะเวลาหนึ่งแล้วก็ได้

การนำเทคโนโลยีทางการสื่อสารมวลชนไปใช้ในการทำข่าว โดยเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าตอนนี้วงการสื่อสารมวลชนทั่วโลกได้พัฒนาการไปอย่างรวดเร็วทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ และ

หนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะโทรทัศน์นั้นมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาตลอด 10 กว่าปีที่ผ่านมา อาจจะเรียกว่าเกือบจะถึงขีดสุดของการพัฒนาข่าวโทรทัศน์ในโลกนี้แล้ว ด้วยการสื่อสารในระบบดาว-เทียม ปัจจุบันนี้โลกทั้งโลกติดต่อกันด้วยระบบดาวเทียมผ่านทางจอโทรทัศน์แทบทั้งสิ้น ทำให้ข่าวสารเป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับคนทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นอยู่มุมใดของโลกก็มีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารด้วยกันทั้งนั้น แต่ไม่ว่าเทคโนโลยีจะก้าวไกลกลับสักเพียงไหน เนื้อหาของข่าวสารยังนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด

การสื่อข่าวและการเขียนข่าวทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยมีลักษณะเปรียบเทียบ เมื่ออดีตประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา ข่าวโทรทัศน์จะรายงานข่าวแบบง่าย ๆ คือ การประชุม การสัมมนา การเข้าพบผู้หลักผู้ใหญ่ แต่ปัจจุบันการรายงานข่าวได้เปลี่ยนแปลงมากแล้ว การรายงานข่าวโดยมีผู้สื่อข่าว ซึ่งเรียกว่า NEWS ON SPOT คือ รายงานจากที่เกิดเหตุจริง ๆ ข่าวพวกนี้จะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

ประเภทที่หนึ่ง คือ รายงานจากที่เกิดเหตุโดยทันที ข่าวประเภทนี้จะเห็นได้จากการรายงานของ CNN หรือ BBC ซึ่งนำเข้ามาใช้ในประเทศไทยครั้งแรกในยุคของ ดร. สมเกียรติ อ่อนวิมล แต่ในต่างประเทศใช้กันมานานแล้ว อาจมีรูปแบบของการสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์หรือผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ร่วมเข้ามาในการรายงานด้วย

ประเภทที่สอง คือ แบบสืบสวนสอบสวน หรือ INVESTIGATIVE การรายงานข่าวในประเทศไทยยังใช้กันไม่มาก เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านเวลา โทรทัศน์มีเวลาในการเสนอข่าวค่อนข้างน้อย การนำเสนอข่าวพวกนี้จะต้องทำเป็นตอน (SERIES) ใช้เวลาทำข่าวบางครั้งเป็นเดือนหรือเป็นปี กรณีคดีการฆาตกรรมพระสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา โดยมีผู้สื่อข่าวของ KPSO ได้รายงานข่าวนี้เป็นเวลา 2 - 3 ปีติดต่อกัน เป็นรายงานแบบสืบสวนสอบสวนกันตั้งแต่เริ่มต้นรายงานตั้งแต่วันแรกของการฆาตกรรม การจับกุมคนร้ายซึ่งเป็นชายไทยหนึ่งคนและชาวเม็กซิกันหนึ่งคน การดำเนินคดีในศาลและการพิพากษาที่ยังทำข่าวอยู่ ข่าวนี้มีความยาวประมาณ 70 - 80 ตอน ข่าวประเภทนี้เราจะไม่เห็นมากในประเทศไทย

ประเภทที่สาม คือ แบบ INFORM ENTERTAINMENT รายงานคล้าย ๆ กับการถ่ายภาพยนตร์ แต่ทุกอย่างเป็นเรื่องจริงหมด ตัวอย่างในกรณีที่เจ้าหน้าที่ไปจับคนร้ายที่ค้า

ยาเสพติดหรือหลายแหล่งโสเภณี จะมีภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจเริ่มวางแผน เริ่มออกเดินทางจนเข้าไปถึงการจับกุมและสัมภาษณ์แต่ละคนที่เกี่ยวข้องกับคดีนี้ ลักษณะงานพวกนี้จะต้องมีการเตรียมทีม เตรียมงานค่อนข้างนาน จะต้องมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ ชาวที่ออกมาคล้ายกับเราดูภาพยนตร์ แต่ทุกอย่างเป็นเรื่องจริงหมด เช่น รายการตามล่าหาความจริง รายการเขาะแส ฯลฯ

การทำข่าวทั้ง 3 ประเภทนี้ เป็นหลักของการรายงานข่าวซึ่งเราทำกันอยู่ในประเทศไทยแต่ไม่บ่อยนัก ที่เห็นกันบ่อย ๆ คือการรายงานข่าวแบบสัมภาษณ์จากตัวบุคคล ตัวอย่างเช่นข่าวการเมือง ทุก ๆ วันนี่ก็จะมีผู้สื่อข่าว ช่างภาพจะไปสัมภาษณ์คนโน้นที่คนโน้นที่จากสถานที่ตรงนั้นจากตรงนี้ เป็นวิธีการทำข่าวที่เรียกว่าง่ายที่สุดที่ผู้สื่อข่าวจะทำได้ โดยปกติแล้วการสัมภาษณ์อย่างนี้ในต่างประเทศเขาไม่นิยม การที่เราจะสัมภาษณ์ประธานาธิบดีหรือใครสักคนจะต้องมีการติดต่อด้านนะ หรือว่ามีการแถลงข่าวอย่างเป็นทางการ แต่ของเราจะเห็นได้ทุกที่ทุกเวลา หน้าห้องนี้ก็ยังมีการสัมภาษณ์ ข่าวที่โด่งดังเหมือนกันเพราะว่าเรามีโทรทัศน์อยู่ 5 ช่อง ในเมืองไทยจะมีผู้สื่อข่าวแค่ 2 - 3 คนเท่านั้นเป็นผู้สื่อข่าวตาม ที่เหลือก็จะเข้ามิดชิดเข้าไปจับใจปากของผู้สื่อข่าว ข่าวในเมืองไทยจึงคล้าย ๆ กันไปหมด ข่าวช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง 11 ดูช่องไหน ๆ ก็เหมือนกันหมด ไม่มีความแตกต่าง เพราะนี่เป็นการรายงานข่าวแบบธรรมดาตามาก รวมทั้งผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เองก็ไม่ค่อยได้สัมภาษณ์เป็นเรื่องเป็นราว ก็จะใช้วิธีสัมภาษณ์มาลอก ๆ กัน หนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับจึงมีเนื้อหาสาระคล้าย ๆ กัน เพราะมาจากการลอกกัน ซึ่งไม่มีความแตกต่างของข่าว การทำข่าวจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ใช้ประสบการณ์ไปเจาะข่าวแต่ละเรื่องออกมา การรายงานข่าวในบ้านเรายังอีกอย่าง คือ การรายงานข่าวอาชญากรรมในสถานที่เกิดเหตุ ซึ่งจริง ๆ แล้ว การรายงานจะมีผลกระทบไปถึงผู้ที่เป็นตัวข่าวได้รับความเสียหาย ตัวอย่างกรณีพระภิกษุชานนพุทธโฆ ผู้เสียหายเป็นเด็กเป็นผู้หญิง โดยปกติเราจะมีจรรยาบรรณอยู่ว่าจะไม่มีการถ่ายรูป จะไม่มีการนำชื่อเสียงเรียงนามหรือที่อยู่มารายงานในโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์ แต่หนังสือพิมพ์บางฉบับก็เขียนชื่อจริงเหมือนกัน แม้กระทั่งการถ่ายรูปจะมีการปิดหน้า คลุมหม แต่จริง ๆ แล้วก็มีคนที่เขารู้ว่าเด็กคนนี้เป็นใคร อยู่ที่ไหน สมมุติว่าเด็กคนนี้อยู่เชียงราย คนในจังหวัดเชียงราย คนในอำเภอ คนในหมู่บ้านจะรู้ เท่ากับ

เป็นการทำลายคนเหล่านี้ทางอ้อม อันนี้เป็นเรื่องที่น่าสนใจต่างประเทศเขาถือมาก แม้กระทั่งผู้ที่ทำผิด
ที่เป็นผู้ต้องหาแล้วเจ้าหน้าที่จับกุมตัวได้แล้วแต่ยังไม่มีการตัดสินว่าคน ๆ นี้กระทำผิด ความผิด ศาล
ไม่อนุญาตให้ปล่อยรูปเป็นอันขาด นอกจากผู้สื่อข่าว ช่างภาพจะติดถ่ายเองข้างนอกไกล ๆ แต่
สำหรับบางกรณีบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก (well - know) บุคคลที่จำเป็นต้องเป็นข่าวอยู่แล้ว
อย่างเช่นนักกีฬาต่าง ๆ หรือดารา บุคคลพวกนี้ไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงการตกเป็นข่าวได้ ก็ต้อง
ยอมรับว่าเป็นคนดัง ซึ่งต้องเป็นข่าวถ้าเป็นคนของประชาชน อย่างนักอเมริกันฟุตบอล โอบเ
ซิมสัน หรือว่า ไมเคิล แจ็คสัน พวกนี้ต้องเป็นข่าวทั้งหมด คงจะเห็นพวกดารา นักร้อง พวก
นางแบบ ซึ่งเป็นข่าวบ่อย พวกนี้จะมีผลทางด้านการขายต่อหนังสือพิมพ์ในต่างประเทศและจะมีผล
ต่อเรตติ้งด้วยในบางแห่ง

การที่รู้ทฤษฎีเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นในการปฏิบัติงานจริง แต่ก็ก็เป็นเพียงแค่ส่วน-
หนึ่งเท่านั้นเอง เพราะอีกส่วนหนึ่งคือประสบการณ์จากข้างนอก โดยเฉพาะในวงการข่าว
ประสบการณ์เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วรรณ-
คดี บางทีเราคิดว่าไม่มีประโยชน์ แต่เมื่อเรามาทำงานบางครั้งวิชาเหล่านั้นอาจมีประโยชน์มาก
ในการทำข่าวบางข่าว ตัวอย่าง การทำข่าวในประเทศ Saudi Arabia ช่วงสงคราม top
war so Kuwait ถ้ามีความรู้เพียงแค่การเขียนข่าว การสื่อข่าว เราจะได้ข่าวแบบธรรมดา
มาก เหมือนกับที่สำนักข่าวอื่น ๆ ได้กันมา แต่ถ้าเรามีความรู้หรือพื้นฐานของสังคมของประเทศ-
ไทย คือ เรื่องแรงงานจะเข้าใจว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมีผลกระทบอย่างไรบ้างกับคนไทย ที่
ไปทำงานใน Saudi Arabia และ Kuwait เป็นแสนคน ถ้าเรารู้ background รู้จักจิต-
วิทยาของการเป็นคนไทย จะสามารถรายงานข่าวได้ละเอียดและลึกกว่าที่จะไปรายงานข่าวการ
สู้รบกันจริง ๆ อย่างที่เห็นกันอยู่ใน CNN ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับคนไทยเลย คนที่เดือดร้อน
จริง ๆ ก็คือคนไทยที่อยู่ในต่างประเทศ การไปรายงานข่าวประเภทนี้จะต้องใช้ความรู้ แม้
กระทั่งเกี่ยวกับเรื่องกรณีที่พระสงฆ์ถูกฆ่าในสหรัฐอเมริกา เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิต-
วิทยาทางสังคมของอเมริกาและของไทยเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกัน เนื่องจากผู้ต้องหาชื่อ โจนนาท
รูตี ซึ่งเป็นคนไทยแท้ ๆ แต่เขาไปอยู่อเมริกาตั้งแต่ 7 - 8 ขวบ พอไปถึงที่นั่นเขาไม่สามารถ
ปรับตัวให้เข้ากับสังคมอเมริกันได้ต้องไปเรียนภาษาอังกฤษจนหมด ภาษาที่เคยเรียนมาคือภาษาไทย
มาค้นคว้าเขาก็ลืมเลือนไป โจนนาท รูตี ต้องไปพบกับเพื่อน ๆ ซึ่งเป็นชาวอเมริกัน ชาวเม็กซิ-

ซิกง ทั้งที่เขาคิดว่าเขาเป็นคนเอเชีย แต่อีกใจเขาก็คิดว่าเขาเป็นคนอเมริกัน และในที่สุดเขา
ถึงได้ลงมือฆ่าพระไทย เรื่องนี้เป็นเรื่องของจิตวิทยาทั้งนั้น ซึ่งถ้าเอาความรู้วิชาอื่น ๆ ที่
เรียนมา ซึ่งไม่ใช่วิชาสื่อสารมวลชนไปใช้ทำข่าวจะเป็นประโยชน์มากในการทำข่าว

ปกติทีมข่าวในบ้านเราเกือบทุกสถานี ไม่ว่าเป็นช่อง 3, ช่อง 5, ช่อง 9, ช่อง
11 และไอทีวี จะมีทีมงานเพียง 3 คน คือสื่อข่าว ช่างภาพ และพนักงานขับรถ ซึ่งจริง ๆ ยัง
ไม่เรียกว่าเป็นทีมข่าวที่สมบูรณ์เต็มที่ จริง ๆ แล้วมันจะต้องมี SOUNDMAN หรือพนักงานบันทึก-
เสียง ถ้าเป็นงานใหญ่อย่างที่ไปที่บอสเนีย เซอร์เชกวีนา หรือในสหรัฐ จะมี NEWS
PRODUCER เป็นคนสัมภาษณ์ สื่อข่าวเป็นคนรายงาน เรื่องทีมงานก็เป็นปัญหาเหมือนกันที่ททบ.5
โทรทัศน์บ้านเราทำได้ดีไม่เท่ากับต่างประเทศ

ปกติวงการโทรทัศน์ในประเทศไทยมักไม่ค่อยมีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ คือจะ
เป็นการทำข่าวแบบรายวัน พอเวลา วัน เดือน ปี ผ่านไปเป็นปี ๆ ไม่สามารถที่จะค้นเรื่อง
เก่า ๆ ได้ ททบ.5 เวลาทำข่าวบางครั้งทำไม่ได้ละเอียด แต่ในต่างประเทศเขาจะใช้ระบบการ
เก็บเทปที่ดี ใช้ทีมงานที่ดี สื่อข่าวคนที่รายงานข่าวคือคนที่มาเป็นผู้ประกาศ เพราะฉะนั้น
ตัวผู้ประกาศกับคนรายงานจะเป็นคน ๆ เดียวกันเฉพาะข่าวที่ตนเองทำ เพื่อว่าจะได้รอบรู้ใน
ข่าวนั้นจริง ๆ โดยเฉพาะเรื่องการฆ่าพระไทยจะเอาคนที่ทำข่าวมาพูดซึ่งในประเทศไทยไม่มี
จะมีก็เฉพาะการจะนำข่าวก่อนออกมาย่านข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา ซึ่งเป็นคนละลักษณะความ-
หมายกันกับการนำสื่อข่าวจริง ๆ ออกรายงานข่าวของตัวเอง การรายงานข่าวที่ไม่ดีเพื่อทำให้
สามารถนำไปเปรียบเทียบ คือไม่มีการสัมภาษณ์ใครเลย เป็นการรายงานจากสื่อข่าวคนเดียว
เหมือนมาเล่าเรื่องให้ฟังว่าเกิดอะไรขึ้น ซึ่งหากจะให้ดีเมื่อเรามาถึงจุดนั้นควรจะต้องมีการ
สัมภาษณ์มากกว่าการเล่าเรื่องแบบธรรมดา อย่างน้อย ๆ จะต้องสัมภาษณ์ทหารที่เข้าไปปฏิบัติ-
งานในพื้นที่ที่ต้องการความรู้สึกขอชาวเกรียงที่กล้าลงเดินข้ามแม่น้ำ สัมภาษณ์อะไรหลาย ๆ คนที่
เกี่ยวกับเรื่องความรู้สึก ในบางครั้งสาเหตุที่ไม่สัมภาษณ์ไม่เข้าใจว่าไม่รู้ แต่เนื่องมาจากเวลาใน
โทรทัศน์เป็นช่วงที่จำกัดมากก็จะรายงานข่าวในลักษณะนี้ได้ 2 - 3 นาทีเท่านั้นเอง ถ้าเรา
สัมภาษณ์คนมาก ๆ จะททบ.5 ไม่มีเวลาสำหรับข่าวอื่น จริง ๆ สัมภาษณ์มาหมด เวลาตัดต่อแล้ว
บางครั้งจะต้องตัดคำพูดของแหล่งข่าวพวกนี้ทิ้งไปเลย แต่จะบอกเพียงว่าเขาพูดว่าอะไรบ้าง

เขามีความรู้สึกอะไรบ้างเท่านั้นเอง แต่ไม่ได้เอาเสียงเขาออกมาเหมือนข่าวของ CNN หรือของ KPSO ช่อง 5 ของสหรัฐอเมริกา แต่ถ้าเป็นวันเสาร์หรืออาทิตย์สำหรับช่อง 9 จะสามารถทำข่าวได้เต็มรูปแบบคือมีการสัมภาษณ์หรืออะไรได้ เพราะเสาร์-อาทิตย์ไม่ค่อยมีข่าวการเมือง ไม่มีใครทำสัมภาษณ์ข่าวที่เป็น scoop อย่างนี้จะมีโอกาสได้ออก อย่างไรก็ตาม ข่าวสถานการณ์ชายแดนไทย-เขมร ชายแดนไทย-พม่า ที่เห็นออกมานี้ไม่ซับซ้อนง่าย ๆ เรื่องเกี่ยวกับชายแดน-เขมรเป็นเรื่องยากมาก เริ่มตั้งแต่เราจะขอเข้าไปในพื้นที่ชายแดน ต้องมีเทคนิคอะไรมากมาย การที่รู้ข่าวจากกลุ่มเขมรแดงหรือเขมรรัฐบาล ซึ่งไม่ได้อยู่ในประเทศไทยจะต้องมีแหล่งข่าว ที่เป็นทั้งคนไทยและยังต้องเป็นคนเขมรด้วย เขมรก็ยังมีเขมรแดง เขมรขาว อะไรอีกมากมาย วิธีที่จะได้แหล่งข่าวประเภทนี้ไม่มีเป็นวิชา เรียนในมหาวิทยาลัยที่เปิดการเรียนการสอนด้านสื่อสารมวลชน เป็นเทคนิคเฉพาะต้องใช้เวลาและประสบการณ์นาน ๆ ในการทำข่าว บางครั้งจะต้องอยู่ในพื้นที่นาน ทำความรู้จักมักคุ้นกับเขา จะทำให้เราได้ข่าวจากคนพวกนี้เป็นหลัก ซึ่งเขาจะพูดถึงสถานการณ์เขมรว่าเป็นอย่างไร ถ้าไปทำข่าวโดยที่พอไปถึง ไปทำ ไปสัมภาษณ์ ๆ ไปถ่ายภาพแล้วเสร็จ ข่าวประเภทนี้ไม่มีโอกาสที่จะออกอากาศมาได้เลย หรืออย่างเรื่องของพม่าถ้าไม่มีความรู้เรื่องกะเหรี่ยงเลย เกี่ยวกับพวกสลอร์ค (SLORC) ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องพื้นที่ ก็จะทำข่าวไม่ได้ ไม่มีใครทำข่าวออกไปได้เป็นเรื่องราว เพราะเราพูดภาษากะเหรี่ยงไม่ได้หนึ่ง พูดภาษาพม่าไม่ได้ จะทำการสัมภาษณ์ได้ก็เฉพาะผู้ว่าฯ สัมภาษณ์นายอำเภอ สัมภาษณ์ใครก็แล้วแต่ซึ่งไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับเขมรเลย บุคคลเหล่านี้อาจเป็นแหล่งข่าวได้ แต่ถือว่าเป็นแหล่งข่าวที่อาจจะไกลตัวไปหน่อย แต่สำหรับการเริ่มต้นทำข่าวใหม่ ๆ ผู้สื่อข่าวในแต่ละสายจะต้องมีแหล่งข่าวของตัวเอง ผู้สื่อข่าวการเมืองจะต้องรู้ว่าแหล่งข่าวของเราอยู่ที่ไหนบ้าง ปกติก็จะอยู่ที่ทำเนียบรัฐบาล รัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักการเมือง รัฐมนตรี ผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจก็เช่นเดียวกัน ผู้สื่อข่าวกีฬาก็อยู่ตามสมาคมกีฬา สนามกีฬา ผู้สื่อข่าวทุกคนจะต้องมีแหล่งข่าวของตนเองในแต่ละสาย หลังจากเรื่องแหล่งข่าวแล้วก็จะไปถึงเรื่องวิธีการทำข่าว แหล่งข่าวแต่ละคนหรือแต่ละแหล่งถ้าไปสัมภาษณ์บุคคลนั้นบ่อยหรือสนิทสนมก็มาก บางครั้งเขาอาจจะให้ข่าวเราหรือข้อมูลเราโดยที่บางทีเขาไม่คิด หรือใช้เราเป็นเครื่องมือในการทำข่าวมาเสนอทางโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์ได้ ซึ่งมีอยู่บ่อยครั้งด้วย ถ้าเราสนิทกับนักการเมืองคนใดคนหนึ่ง พรรคใดพรรคหนึ่ง เราจะรับข่าวจากคน ๆ นั้นมาก ถ้าเขาไม่มีความขัดแย้งกับอีก

คนหนึ่ง ซึ่งอยู่พรรคการเมืองต่างกัน อาจทำให้เรามีอคติในการนำเสนอข่าวได้ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ต้องระวังในการทำข่าวบ้างเหมือนกัน โดยเฉพาะปัจจุบันถ้าอ่านหนังสือพิมพ์บ่อยจะเห็นว่าเหมือนกับมีการด่ากันโดยใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องมือเท่านั้นเอง ยิ่งนักข่าวใหม่ ๆ แล้วตกเป็นเครื่องมือได้ง่าย แหล่งข่าวหรือนักการเมืองหรือใครก็แล้วแต่ที่จะให้ข่าวนักข่าวจะรีบวิ่งเข้าไพบา จะแข่งกันทำข่าวเพื่อที่จะได้มากที่สุด ได้ลึกที่สุด ซึ่งจริง ๆ แล้วไม่ได้ลึกหรืออะไรเลย เป็นการไปเอาข้อมูลจากบุคคลเหล่านั้นมานำเสนอเป็นสะพานให้เขาไปด่ากัน โดยเฉพาะในวงการโทรทัศน์คนนั้นค่าคนนี้ คนนั้นว่าคนนั้นคนนี้ ซึ่งมาจากผู้สื่อข่าวด้วย เนื่องจากผู้สื่อข่าวก็มีส่วนเหมือนกันที่มักให้เกิดกรณีขึ้นมา

หลักการเขียนข่าว

การเขียนข่าวโดยปกติมีหลัก คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร แต่วิธีการเขียนจริง ๆ จะมีความแตกต่างระหว่างข่าวโทรทัศน์กับหนังสือพิมพ์ ข่าวหนังสือพิมพ์จะเขียนได้มากกว่าเพราะว่ามีเนื้อที่มากกว่า ผู้สื่อข่าวหรือ rewriter สามารถที่จะเขียนแบบพรรณนา-บรรยายอย่างไรก็ได้ เพราะว่าหนังสือพิมพ์ไม่มีภาพที่เคลื่อนไหวจะมีเฉพาะภาพนิ่งภาพเดียว ในขณะที่ข่าวโทรทัศน์เราจะเขียนให้กระชับที่สุด สั้นที่สุด ได้ใจความที่สุด และอีกอย่างมีภาพช่วยไปแล้ว 50% บางทีเฉพาะภาพคนโทรทัศน์เราเข้าใจเรื่องนี้ได้เลย การเขียนข่าวทางโทรทัศน์ข่าวจะต้องสั้นกว่าแต่ต้องให้รวบรัด ได้ใจความมากที่สุด เป็นข้อแตกต่างแบบง่าย ๆ ซึ่งมองเห็น มาถึงเรื่องของความได้เปรียบ เสียเปรียบ สื่อแต่ละชนิดถ้าเป็นวิทยุจะเหมือนเป็นการเล่าข่าว ในช่วงนี้วงการวิทยุดังมาก boom กันขึ้นมา จะมีรายงานข่าวจากที่เกิดเหตุ เป็นการเล่าข่าวแบบธรรมดา เขียนแบบเชิงบอกเล่า จะไม่แตกต่างจากข่าวโทรทัศน์เท่าไร แต่ถ้าหนังสือพิมพ์จะได้ยาวมากที่สุด วิธีการเขียนก็จะมีอยู่แค่นี้ ส่วนเราจะเขียนแบบไหนอย่างไร เป็นเรื่องที่เราจะต้องไปศึกษาอีกทีตอนที่เรามาทำงานประจำที่หนังสือพิมพ์แต่ละแห่ง สมมุติว่าเข้าไปที่มติชน หรือไปไทยรัฐ วิธีการเขียนข่าวก็จะแตกต่างกันไปอีก แม้ว่าหลักการเขียนข่าวส่วนใหญ่จะเหมือนกันก็จริง ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ก็ใช้หลักการเดียวกัน หนังสือพิมพ์จะมีการแบ่งเป็น

2 แบบ คือ ประเภทคุณภาพ (Quality) และประเภทปริมาณ (Popular) ซึ่งงานที่นี้หนังสือพิมพ์มติชนเป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพ Quality มติชนจะเขียนข่าวแบบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เติลนิวส์ เป็นหนังสือพิมพ์ปริมาณ มีข่าวสีสัน Color มาก ๆ ก็จะแบบหนึ่ง งานจะเดียวกันข่าวสดซึ่งเป็นหนังสือเครือเดียวกับมติชนแต่จะเขียนข่าวในทางของตัวเองกันกับไทยรัฐมากกว่าเพราะเกี่ยวกับเรื่องการติดลาดกัน เวลาเข้าไปทำงานใหม่ ๆ อันดับแรกเราต้องศึกษาเรื่องการเขียนข่าวก่อน ถ้าไปอยู่หนังสือพิมพ์ผู้จัดการซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ทางด้านเศรษฐกิจ การเขียนข่าวก็จะแตกต่างกันออกไปอีก ต้องไปศึกษาหาความรู้เอง ถ้าเป็นของโทรทัศน์ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 การเขียนข่าวไม่เหมือนกัน เพราะว่าอยู่ที่การจัดโปรแกรม (program) ข่าวทั้งหมด อย่างช่อง 9 จะเน้นหนักทางการเมือง อย่างข่าวสังคม ข่าวรายงานจะมีน้อย ขณะเดียวกันช่อง 7 จะมีข่าวกระทบความรู้สึกของประชาชนมาก ข่าวที่เกี่ยวกับปากท้องความเป็นอยู่ทั้งข่าวเกษตร ข่าวธรรมชาติ ข่าวสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นยังมีข่าวของ ศาสน์ ห้างวังศรี อีกซึ่งจะต้องไปศึกษาเองทั้งนั้น กรณีการรายงานข่าวของคุณศาสนา์ ห้างวังศรี มีคนเคยถามว่าข่าวของคุณศาสนา์ ห้างวังศรี เป็นข่าวหรือเปล่า การนำข่าวของผู้สื่อข่าวเมืองไทยไปเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญของ CNN อยู่ที่สถานทูตอเมริกา ผู้เชี่ยวชาญของ CNN ที่เคยมาสัมภาษณ์ที่เมืองไทยก็มีเรื่องข่าวของคุณศาสนา์เข้าไปด้วย บุคคลเหล่านั้นเห็นแล้วบอกว่าไม่ใช่ข่าวแต่เป็นรายการเพราะว่าการรายงานของคุณศาสนา์นั้นมีการแสดง เพราะว่าข่าวย่อไม่มีการแสดงอยู่แล้ว เราจะเห็นศาสนา์เดินไปเดินมา มีหัวเราะกับคนนั้นพูดกับคนนี้ พูดแล้วมาขึ้นทาบเป็นการแสดง ซึ่งนั่นไม่เรียกว่าข่าวทันที จะคิดไปทางละครมากกว่า

การทำข่าวจะมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไป จะต้องศึกษาว่าเราต้องการทำงานที่ไหน แบบไหน ถ้าต้องการทำงานกับหนังสือพิมพ์ผู้จัดการหรือฐานเศรษฐกิจ ต้องศึกษาทางด้านเศรษฐศาสตร์หรือบริหารธุรกิจโดยตรง ถ้าเราต้องการทำกับมติชนเราต้องศึกษาทางการเมือง ถ้าเราอยากมาช่อง 9 ช่อง 3 ช่อง 7 คงไม่จำเป็นต้องศึกษารายละเอียด เพราะทุกคนสามารถทำได้ โดยเฉพาะผู้หญิงจะได้เปรียบกว่าผู้ชาย เพราะว่าผู้หญิงจะออกโทรทัศน์ดีกว่าผู้ชายในทัศนะของคน ตัวอย่างช่อง 7 จะมีผู้ประกาศาใหม่ ๆ จะเปลี่ยนอยู่เรื่อย บุคคลเหล่านี้จะเป็นตัวดึงคนดูได้มากเหมือนกัน เป็นผู้สื่อข่าวด้วยผู้ประกาศด้วย ถ้าหากเป็นของต่างประเทศ

เด็ก ๆ พวกนี้เขาจะไม่เอาใบอ่านข่าวเพราะเป็นที่ไม่น่าเชื่อถือ ผู้ที่รายงานข่าวหรือผู้ประกาศ
จะเป็นพวกที่อายุมาก ๆ ทั้งนั้น อย่างน้อย ๆ ประมาณ 40 ปีกว่า ๆ ขึ้นไป คือ บุคคลที่ทำงาน
จนชำนาญแล้วมารายงานหรือมาประกาศ อย่างของเราใช้เด็กใหม่ ๆ มารายงานเลย บางคน
รายงานข่าวหรือประกาศข่าวเป็นแค่ผู้ประกาศเท่านั้นเอง แต่ไม่รู้เรื่องข่าวเลย คือก็อ่านใบ
เรื่อย ๆ เขียนมาเรื่อย ๆ ก็ว่ากันใบเรื่อย ๆ แต่จริง ๆ ไม่รู้เรื่องข่าวเลย ทว่าทัศนคติอาจจะ
ไม่เชื่อก็ได้ ถ้าเขาอ่านข่าวที่เป็นเรื่องที่ประชาชนสนใจ หรือว่าจะต้องรู้เรื่องที่หนัก ๆ
จริง ๆ เรื่องการคลัง ข่าวต่างประเทศ ความรู้สึกของคนดูที่เป็นนักวิชาการหรือผู้ใหญ่จะเสียใบ
ทันที ซึ่งเขาไม่เชื่อถืออยู่แล้ว คนพวกนี้เขาคิดว่าบุคคลเหล่านี้ไม่สามารถทำข่าวเศรษฐกิจการ-
คลังระหว่างประเทศได้ แม้กระทั่งในประเทศก็เหมือนกัน แต่ในเมื่อเราผู้สื่อข่าวหรือผู้ประกาศ
หน้าสวยอย่างเดียวคนจำนวนหนึ่งไม่ชอบ เขาจะบอกว่าเด็กพวกนี้ไม่มีความรู้พอ ยิ่งถ้าทำใบ
สัมภาษณ์รัฐมนตรีสำคัญ ๆ ของอาเซียน เขาจะไม่ให้สัมภาษณ์เลย เพราะเราไม่มีความรู้พอที่จะ
ใบสัมภาษณ์ นี่เป็นจุดหนึ่งที่ดึงข้อสังเกตว่า ถ้าเป็นอย่างคุณสุทธิชัย หยุ่น ของ nation บุคคล
นี้จะได้รับการยอมรับจากคนจำนวนมาก ใบสัมภาษณ์ อองซาน ซู จี ใต้นพม่า ไปไหนต่อไหนมา
มากมายที่คนธรรมดาไม่สามารถทำได้ อันนี้เกี่ยวกับประสบการณ์และอายุงานด้วยเหมือนกัน

ผู้หญิงมีโอกาสนำข่าวได้หลากหลายกว่าผู้ชาย แม้กระทั่งข่าวสงครามผู้หญิงทำได้
ง่ายกว่าผู้ชาย ข่าวสงครามที่ดีส่วนมากเป็นผู้หญิงทำ ที่บอกว่าผู้หญิงเพราะว่าจะเข้าหาแหล่งข่าว
ได้ง่ายกว่าผู้ชาย เป็นเรื่องจริง คริสเตียน อามันเปอ ที่เข้าไปทำข่าวในบอสเนีย เฮร์เซโก-
วีนา ได้เพราะว่าหนึ่งเขากล้า สองเพราะว่าเป็นผู้หญิงคนเดียว ผู้หญิงเวลาไปทำข่าวกับผู้ชาย
ไปอยู่ในแนวดวงผู้ชายผู้หญิงมักจะเป็นจุดเด่น ถ้าผู้ชายกับผู้หญิงไปทำข่าวด้วยกัน สัมภาษณ์ใครก็
ตามที่เราไม่มีแหล่งข่าว ผู้หญิงได้เปรียบ อันนี้เป็นเทคนิคง่าย ๆ เหมือนกันในงานข่าว แต่
ต้องอึดอ้อม แข็งมาใส่เข้าหาคนที่เราจะทำข่าว

การสัมภาษณ์แหล่งข่าว โดยปกติจะมีการสัมภาษณ์เพื่อความชัดเจน คือ อย่างที่เห็น
สัมภาษณ์นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี "ท่านคะ/ท่านครับ มีความเห็นเรื่องนั้นเรื่องนี้อย่างไร เรื่อง
นี้ไปถึงไหนแล้ว..." ซึ่งพวกนี้ก็จะเห็นกันบ่อย

อีกประการหนึ่ง คือ สัมภาษณ์เพื่อข้อเท็จจริง ถ้าสัมภาษณ์เพื่อข้อเท็จจริงส่วนมาก จะนัดหมายกัน เช่น นัดหมายกับท่านบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี พูดกันเรื่องนั้นเรื่องนี้ นัดเวลาสามโมงเช้า วันพรุ่งนี้ ต้องตั้งประเด็นไปสัมภาษณ์ กรณีปัญหาราคาข้าว หรือว่ามีปัญหา เรื่องนั้นเรื่องนี้อะไรก็ว่าไป อันนี้เขาเรียกว่าสัมภาษณ์เพื่อข้อเท็จจริง การสัมภาษณ์เพื่อข้อเท็จจริงจะต้องมีการนัดหมายบอกประเด็นให้แหล่งข่าวได้มีเวลาเตรียมตัว ค้นคว้าข้อมูล เพื่อที่จะ วัตถุประสงค์ตามได้สมบูรณ์ที่สุด ต้องให้โอกาสเขาเหมือนกัน ไปถึงไปเจอหน้าท่านเลขาธิบดี กาลังจะเดินขึ้นรถก็เอาปากซึ่งคำถามเรื่องนั้นเรื่องนี้ บางทีเขาไม่สามารถที่จะตอบคำถามได้ทัน ไปถึงว่านายกรัฐมนตรีจะต้องรู้ทุกเรื่อง หรือรัฐมนตรีจะต้องรู้ทุกเรื่อง วัน ๆ จะให้สัมภาษณ์ นักข่าวบางคนเป็นสิบครั้งก็มี สัมภาษณ์ตั้งแต่เช้าเจอกันหน้าท่านเลขาธิบดีก่อนจะขึ้นท่านเลขาธิบดีรอบหนึ่ง แล้ว ลงมากลางวันรอบที่สองจะไปงาน รอบที่สามพอไปงานมีผู้สื่อข่าว รอบที่สี่ไปตีกอล์ฟ รอบ ที่ห้าไปจนถึงเย็นก็เวียนสัมภาษณ์ทั้งที่เป็นประเด็นเดียวกัน เรื่องเดียวกัน จะเอาข้อมูลจากไหนมาให้สัมภาษณ์ มันก็ซ้ำ ๆ ซาก ๆ อยู่ นั่น ถ้าจะสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลจริง ๆ ก็จะต้องมีการสัมภาษณ์เพื่อข้อเท็จจริง จะไม่สัมภาษณ์เรื่องความคิดเห็น

แต่ที่เรานิยมกัน คือ การสัมภาษณ์เรื่องความเห็น ท่านศรี/ท่านคะ กรณีนั้นกรณีนี้ เป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ ท่านคิดอย่างไร แบบนี้ท่านให้ข่าวไม่มีน้ำหนัก แต่ข่าวพวกนี้มักจะออกทางทีวี และจะเป็นข่าวแรก ๆ เช่นข่าวที่ 1, 2, 3, 4, 5 ซึ่งเราคงจะดูกันทุกวันช่อง 3, ช่อง 5, ช่อง 7, ช่อง 9, ช่อง 11 เหมือนกันไปหมดทุกที่ข่าวดี ๆ ที่น่าจะนำเสนอออกทางสถานีโทรทัศน์น้อยลงไปด้วย

มีการสัมภาษณ์อีกประเภทหนึ่ง วงการโทรทัศน์นี่มีบ้างน้อย จะใช้ในการจัดรายการ คือ สัมภาษณ์เพื่อบุคลิกภาพ สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว ซึ่งมักเกี่ยวกับคนดังหรือนักร้อง หรือพวกไฮโซ อย่างที่เคยเห็น ตอนแรกจะมีแต่ในหนังสือพิมพ์หน้าบันเทิง แต่ตอนหลังทางสถานีโทรทัศน์ก็มีอย่างรายการ Show Time by Sasithron สัมภาษณ์เพื่อบุคลิกภาพ เช่น คุณนันทิดา แก้วบัวสาย คลอดบุตรแล้วเป็นผู้หญิงผู้ชาย แล้วก็สัมภาษณ์ เรื่องนั้นเรื่องนี้ สัมภาษณ์อย่างนี้ไม่ค่อยมีบ่อย จะเป็นลักษณะคล้าย ๆ รายการ คือ หลักใหญ่ ๆ ที่น่าจะไปใช้ได้จริง ๆ เวลาไปสัมภาษณ์ ถ้าเราจะไปสัมภาษณ์ใครเรื่องอะไร ปัญหาที่อยู่ตรงที่ว่าจะต้องมีการเตรียมข้อมูลให้ดี ถ้าไม่มี

การเตรียมข้อมูลให้สัมภาษณ์อย่างไรก็พูดไม่รู้เรื่อง บางทีแหล่งข่าวที่ไปสัมภาษณ์เขาสัมภาษณ์เรา
ก็มีถ้าเราไม่รู้จริง ว่าจะได้ทำการบ้านไป เราจะสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องการสู้รบ เราไปสัมภาษณ์
เขาเลย ไม่รู้เรื่องเลยว่พื้นที่ตรงนั้นมันเป็นอย่างไร ไม่รู้เรื่องภูมิศาสตร์ไร ๆ ทั้งสิ้นไม่รู้เรื่อง
การเมืองภายในประเทศเขมร เรารู้เรื่องการเมืองภายในท้องถิ่น แต่จะสัมภาษณ์เอาข้อเท็จ
จริงออกมา แหล่งข่าวเขาจะสอนเรา เขาจะให้คำตอบเราเป็นการสอนเรา ยบรมเราไปในตัว
เพราะเราไม่รู้เรื่อง ดังนั้นนักข่าวส่วนมากที่พบ ๆ กันอยู่ก็เป็นอย่างนั้นจริง เป็นการสัมภาษณ์
แบบขอไปที เจอใครที่ไหนก็ถือไมค์แล้วก็วิ่งไปสัมภาษณ์ไปทันที เรื่องนั้นเรื่องนี้เป็นอย่างนั้นอย่าง
นี้ เราต้องศึกษาเรื่องเกี่ยวกับอะไรมากมายเช่นเรื่องกฎหมาย เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ การ
ศึกษา สังคมการเงินการคลัง ฯลฯ เพราะเป็นคนที่นำความรู้จากแหล่งหนึ่งไปบอกคนอื่นอีกแห่ง
หนึ่ง เอาเรื่องของรัฐบาลไปบอกประชาชน เอาเรื่องของประชาชนไปบอกรัฐบาล ต้องมีความ
รู้มากกว่าการเป็นเพียงคนถือไมค์ไปบอกชาวบ้านแบบสมัยโบราณจริง ๆ แล้วอาชีพ
สื่อสารมวลชนหรือที่ฝรั่งเรียกว่าจอร์นัลลิสต์ 4 หมายถึงในเมืองไทยจะเปรียบไปแล้วพวกผู้สื่อข่าว
หรือพวกสื่อมวลชนเป็นผู้แทนเหมือนกัน เป็นผู้แทนราษฎร เป็นผู้แทนอกสภา คือ ท้าหน้าที่เช่น
เดียวกับ ส.ส. ที่อยู่สภา ท้าหน้าที่เพื่อคนทั้งประเทศด้วย คือว่าเราจะทุกข์ทรมานของเราได้
มากน้อยแค่ไหนเท่านั้นเอง ส.ส. ในสภาที่ท้าหน้าที่ของเขาไป คนที่เป็นสื่อมวลชนก็ถือบอกกล่าว
เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศ ความเดือดร้อน ความทุกข์ยากของคน เท่ากับท้าหน้าที่
เป็น ส.ส. เหมือนกัน เอาเรื่องราวของชาวบ้าน เอาเรื่องของประชาชนไปบอกรัฐบาล ผ่าน
ทางสื่อ ไม่ว่าจะหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ หน้าที่นี้เป็นหน้าที่สำคัญมากคนรุ่นต่อไปจะได้
ดีกว่าคนรุ่นนี้ เพราะคนรุ่นเก่า ๆ มักจะมีความคิดแบบเก่า ๆ ได้รับการปลูกฝังมาแบบเก่า ต้อง
รอคนรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาในวงการแล้วช่วยพาอะไรให้มันดีขึ้น คนรุ่นเก่า ๆ ว่าจะจะไม่คิดแต่เป็น
เรื่องเกี่ยวกับยุคสมัย อย่างที่เขามองว่าท้าไมค์จนเสาร์ถึงสุดตัวไปจากโลกมาใช่เรื่องนั้น
เรื่องนี้ เพราะเป็นเรื่องของยุคสมัยถึงเวลาที่ผู้พูดตัวเองอย่างนักการเมืองเหมือนกัน คนใน
วงการข่าวก็เหมือน ๆ กัน วันหนึ่งก็จะต้องเก่าไปหมดมา

ตัวอย่าง ถ้าเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นในสถานที่ที่เขาห้ามเข้าโดยเด็ดขาด
สถานที่พวกนี้ก็เช่นเขตทหาร สองสถานที่เอกชนที่เขาไม่มีการครอบครองอยู่แล้ว เช่นบ้าน-

เรือนประชาชน ดึกหรืออะไรต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่ของสาธารณะ เช่น ถ้าหากมีการรวมถกรวมกันที่
บ้านนาย ก. เราเป็นนักข่าวเราอยากทำข่าว เราไม่มีสิทธิเข้าบ้านนาย ก. ถ้าเราเข้าเรา
โดนข้อหาบุกรุกทันที ถ้าเจ้าของบ้านไม่อนุญาตเราเข้าไม่ได้ อันนี้เป็นเรื่องของเอกชน เพราะ
เราต้องเคารพสิทธิของคนอื่นเหมือนกัน ซึ่งไม่สามารถเข้าไปในสถานที่ซึ่งไม่ใช่ของสาธารณะ
เราไม่สามารถทำได้ ไม่ว่าในเมืองไทยหรือต่างประเทศ เพราะว่ามิถุนหมายรองรับเรื่องนี้อยู่
แต่ถ้าเป็นสถานที่สาธารณะทุกแห่งที่เข้าไม่ใช่ตัวอาคารเราจะไปได้ทุกแห่ง สมมติว่ามีเหตุการณ์เกิด
ขึ้นที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเกี่ยวกับเรื่องเดินขบวน หรืออะไรก็แล้วแต่ หรือพฤษภาทมิฬ ผู้สื่อ-
ข่าวสามารถเข้าไปได้หมด การออกไปทำข่าวพวกนี้ก็เหมือนกับ ผู้สื่อข่าว ช่างภาพก็เหมือนทหาร
ทหารต้องไปรบ ตำรวจก็ออกไปจับผู้ร้าย นักข่าวก็ต้องไปทำข่าว เป็นงานอาชีพต้องไป ถ้าโดน
ยิงก็ตายไป มีเป็นจำนวนมากที่ไปทำข่าวที่งานบอสเนีย เซอร์เบียกรีนา มีผู้สื่อข่าว ช่างภาพเสีย-
ชีวิตประมาณ 60 คน

เรื่องของแหล่งข่าวเราเชื่อถือได้มากน้อยแค่ไหน ตัวอย่างที่ไปสัมภาษณ์คนเขมร
เราเชื่อถือข่าวเขาได้มากน้อยแค่ไหน โดยปกตินักข่าวจะมีแหล่งข่าวของตัวเอง เราไม่-
สามารถไว้ใจคนที่เราเจอหน้าวันแรกได้ ไม่ว่าคนนั้นจะดีหรือเลวเราก็มารู้ คนพวกนี้เราจะ
ต้องรู้จักมักคุ้นกันนาน สนิทสนม เราเชื่อถือเขาได้ ตัวอย่าง ตำรวจก็มีสายของตำรวจที่จะจับ
โจรผู้ร้าย ผู้สื่อข่าวก็จะต้องมีแหล่งข่าวของตัวเองเหมือนกัน เราต้องไว้ใจแหล่งข่าวของเรา
เราไม่สามารถเข้าไปในดินแดนเขมรได้ แต่คนพวกนี้เราจะต้องควบคุม (control) เขาได้
ไม่ใช่ control เขาเพราะเขาเป็นลูกน้องเรา จะต้องเป็นในลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัว
มากกว่า สมมุติเรามีเพื่อนเราต้องไว้ใจเพื่อนเรา ข่าวที่ได้จากพวกนี้จะเชื่อถือได้ ในต่างประ-
เทศก็ใช้วิธีการเดียวกัน จะมีแหล่งข่าวของตนเอง และบุคคลเหล่านี้จะได้รับการรับรองแล้ว
จากผู้สื่อข่าวในทันทีว่าเป็นคนที่เชื่อถือได้ ไม่มีวิธีการอื่นที่เราจะไปบอกข่าวที่ได้จากคนนี้
เชื่อถือได้หรือเชื่อถือไม่ได้ แต่เมื่อเราได้ข่าวจากเขามาแล้ว ยังมีวิธีการตรวจสอบ (check)
ข่าวต่อไปอีก สมมติว่าเราได้ข่าวจากนาย ก. ซึ่งเป็นแหล่งข่าวของเรา เรายังสามารถตรวจ
สอบข่าวกับนาย ข. ซึ่งเป็นแหล่งข่าวของคนอื่นได้อีก ตัวอย่างเรายังสามารถตรวจสอบข่าวจาก
กองกำลังบูรพาซึ่งควบคุมเกี่ยวกับกองกำลังทหารได้อีก สมมติเป็นเรื่องเขมร รัฐบาลเรา

สามารถ check ข่าวกับเขมรแดงได้อีก ก็ต้อง check กันไว้ก่อนแล้วจะได้ข่าวที่ดีที่สุด ตรงที่สุด

การรายงานข่าวในประเทศไทยไม่มีการเจาะลึกลงไปแบบ Investigative เราจะไปหาข้อเท็จจริงจากไหนถ้าไม่หาจากนักการเมือง ถ้าเจอนายกรัฐมนตรีเราก็สัมภาษณ์เขาไปเขาก็ทำให้เรามาอย่างนั้น ซึ่งเป็นข้อคิดเห็นทั้งนั้น ที่ถามว่าจะหาข้อเท็จจริงได้จากที่ไหน อันนี้อยู่ที่กระบวนการทำข่าว คือ ในกองบรรณาธิการจะมีคนที่มียุทธศาสตร์มากกว่าผู้สื่อข่าวคือ กองบก. หรือ staff นักข่าวที่อยู่มานานเขาจะขึ้นมาเป็น rewriter จะขึ้นเป็นหัวหน้าข่าว หรือจะขึ้นไปอยู่ข้างใน บุคคลเหล่านี้จะทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเอง อันนั้นไม่ใช่หน้าที่ของเรา หน้าที่ของเราเป็นหน้าที่ตามที่ได้ assign มา

วิธีที่จะทำการตรวจสอบจะทำอย่างไร ตัวอย่างที่เห็นชัด ๆ คือ เรื่องการแจกเงิน ชื่อเสียงที่บุรีรัมย์ 11 ล้าน คิดว่าจริงหรือเปล่า มีวิธีการตรวจสอบ กรณีนี้ไม่มีใครเอาเงินจำนวนมาก ๆ ไปอย่างที่รู้ ๆ กันในข่าว อันนี้เป็นความน่าสงสัย ความมีเงื่อนงำ ความมีเงื่อนงำนี้ก็ยังคงสมมติตัวอย่างหนึ่งของข่าวอยู่แล้ว เรื่องนี้ตรวจสอบได้ สังเกตได้จากหนังสือพิมพ์นั้น มีการตัดสินใจแล้วตัดสินใจทางสังคมไปแล้วว่าถูกหรือผิด แต่ข้อเท็จจริง ๆ เราต้องรอให้อยู่กันขึ้นศาล จะเอาข้อเท็จจริง ๆ จะต้องว่ากันขึ้นศาล สรุปว่าการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากแหล่งข่าวต่าง ๆ มีอยู่แล้ว คือ กองบรรณาธิการ ซึ่งเขาจะตรวจสอบมาให้เรา ส่วนมากไม่ค่อยได้ข้อเท็จจริงเท่าไร นอกจากจะใช้เวลานาน ๆ อย่างเช่น กรณีแจกเงินหรือไม่แจกเงิน 11 ล้าน ต้องใช้เวลากว่าข่าว บางทีเราอาจรู้ว่าจริง แต่เราบอกไม่ได้ว่าจริง เพราะเป็นการหมิ่นประมาททันทีที่ตรวจวัดที่ขบวนการพิพากษายังไม่ได้พิพากษาว่าคนนี้ทำผิด คนนี้ก็ยังไม่ผิด หนังสือพิมพ์ก็ทำอะไรไม่ได้ ที่วิกทำอะไรไม่ได้

โทรทัศน์ดีกว่าแต่ก่อนเพราะประชาชนมีการศึกษามากขึ้นกว่าสมัยก่อน เมื่อก่อนการเสนอข่าวโดยเฉพาะในทางโทรทัศน์จะเป็นการยึดเย็ดผู้ชมไปเลย จะมีข่าวประเภทครหาอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ประเภทพวกเจ้าใหญ่ๆโดยไปตรวจงาน ไปอะไรกัน สมัยก่อนมีมาก แต่พอมาในระยะหลังก็ขึ้นมาแล้ว แต่จะทำได้ไปมากกว่านี้คงยาก จากการที่ได้ดูโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์เราริเริ่มจับได้เองว่าตอนนี้เป็นอย่างไร ข่าวบางเรื่องเป็นข่าวจริง ในลักษณะ

ของข่าวเป็นข่าวจริง แต่เป็นเรื่องเท็จก็มี บางเรื่องไม่มีสาระกลับเป็นข่าวใหญ่ เรื่องพวกนี้ก็มีเยอะแยะไป จริง ๆ แล้วคนดูยังไม่ได้เป็นผู้กำหนดเรื่องของข่าวสารโดยตรง ถ้าเป็นอย่างต่างประเทศ - ประเทศที่เจริญมาก ๆ อย่างในอเมริกา ที่วี้อย่างเมืองไทยเขาไม่ดูเพราะเขามีทีวีมากมาย เขามี Cable TV ยินดีที่จะเสียเงินดู โทรทัศน์ของรัฐนี่ไม่มี ของเราพูดกันตรง ๆ โทรทัศน์ทั้ง 5 ช่องควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐบาลทั้งนั้น ช่อง 11 ควบคุมโดย กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี รวมทั้งช่อง 9 ช่อง 5 เป็นของทหารบก ช่อง 7 ชื่อสัมปทาน ช่อง 5 ช่อง 3 ชื่อสัมปทานช่อง 9 ไม่มีทีวีช่องใดในเมืองไทยที่เป็นของประชาชนจริง ๆ คือ ไม่มีทีวีเสรีอย่างที่เขาพูด ๆ กัน ปัจจุบันที่มีแล้วพอเรียกได้ว่าเป็นทีวีเสรีก็คือสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ส่วนทางช่อง 9 อยากท้าวข่าวให้ดี อยากท้าวข่าวเพื่อประชาชน ข่าวจริง ข่าวเท็จ เราไม่เอาจะเอาของจริง ๆ จะท้าวได้อย่างไร ในเมื่อตราบนักการเมืองยังคุมช่อง 9 อยู่ ซึ่งความจริงก็เป็นความจริง และจะให้ช่อง 5 ไปวิจารณ์ทหารเรื่องพฤษภาทมิฬได้อย่างไร เพราะว่าช่อง 5 ชื่อก็บอกอยู่แล้วว่ากองทัพบก เพราะฉะนั้นประชาชนต้องมีทางเลือกกำหนด ซึ่งอาจไม่มีวันพรุ่งนี้แต่วันข้างหน้าคงจะมี การศึกษาจะช่วยชี้แจงการสื่อสารมวลชนดีขึ้น การศึกษาของคนทั่วประเทศเขาจะวินิจฉัยได้เองว่าจะอะไรถูกอะไรผิด จะเทียบเคียงกับเรื่องโฆษณาที่เห็นบนโทรทัศน์ประชาชนก็รู้ว่าสินค้านั้นจริงหรือเปล่า เราดูบ่อย ๆ เราก็ไม่ถนัด มีเยอะแยะไปที่โฆษณาว่ามันดีหรือเลว แต่คนก็ซื้อก็กินเปรียบเทียบกับข่าวท่านเองเดียวกัน

การมีทีวีเสรี ทีวีเสรีแบบไหนถึงจะเป็นทีวีเสรี เจ้าของก็เป็นนายทุนอยู่นั่นเองมันก็อยู่ในระบบของนายทุน คนที่มาจัดการกำหนดเรื่องข่าวก็คือพวกนายทุนที่จะมาเป็นเจ้าของทีวีอยู่ตรงที่คนที่ เป็นเจ้าของและคนที่ทำงานในทีวีเสรีจะมีจิตสำนึกอย่างไรที่จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ถึงมีทีวีเสรีขึ้นมาแล้วให้มี 5 ช่อง 10 ช่อง ถ้าเจ้าของทีวีหรือคนทำงานยังมีความคิดแบบนี้ให้มีสัก 100 ช่องก็เหมือนกัน ประชาชนไม่ได้ประโยชน์ แต่ถ้าเรามีทีวีเสรีเรื่องพฤษภาทมิฬ เราจะหาคนได้มาก ตอนนี้ทีวีทำแต่แต่เขาไม่ทำกัน เขาเวลาไปหาเรื่องอื่นดีกว่า เขาเวลาไปหาเรื่องรัฐบาล ทีวีเราชอบการขัดแย้งมาก คนนั้นคนนี้ขัดแย้งกัน ท้าวข่าวง่ายดี คงไม่มีใครส่งทีมพิเศษตามหาคนที่หายไป 3 ปีแล้ว คงไม่มีใครท้าว ถ้าท้าวทำไม่ได้ ไม่จำเป็นต้องมีทีวีเสรีหรือไม่มีเสรี

เสรีภาพของสื่อมวลชนเป็นเรื่องที่พูดกันมานานแล้ว เสรีภาพของสื่อมวลชนเป็นเสรีภาพของประชาชนนั่นเอง เพราะว่าประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย ถ้าเราปกครองในระบอบนั้นจริง ๆ สื่อมวลชนก็มีเสรีภาพ ประชาธิปไตย ก็มีเสรีภาพในการเสนอข่าว เป็นเรื่องที่ธรรมดามาก ในประเทศที่ปกครองโดยเผด็จการ ในประเทศที่ประชาชนไม่มีเสรีภาพอย่างหลาย ๆ ประเทศ สื่อมวลชนก็ไม่มีเสรีภาพ ในกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศไทยมีเสรีภาพในการเสนอข่าวมากที่สุด ในยุคหลังจากที่เราได้เจอวิกฤตการณ์ทางการเมืองเมื่อปี 2535 หลังจากนั้นประสิทธิภาพของสื่อมวลชนไทยดีขึ้นกว่าสมัยก่อน ถ้าเปรียบเทียบกับอินโดนีเซียหรืออีกหลายประเทศ ซึ่งจะไม่พูดถึงเขมรหรือเวียดนาม พวกนี้เป็นคอมมิวนิสต์มาก่อน เวียดนามยังเป็นอยู่ ประเทศเหล่านี้ไม่มีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวเพราะมาจากกระบวนการปกครองของประเทศนั่นเอง ประเทศที่ถูกปกครองโดยระบบเผด็จการเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงเสรีภาพของสื่อมวลชนในตัวเอง เสรีภาพในความเป็นสื่อมวลชน เสรีภาพในความหมายของรัฐบาล ผู้ปกครองประเทศ คนละความหมายกัน

ข่าวเกี่ยวกับเรื่องการที่จะตรวจสอบประวัตินักข่าว อันนี้เป็นเรื่องก้าวก่ายนักข่าวหรือเบลา ในความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้สื่อมวลชนเหมือนกับ ส.ส. สื่อมวลชนเหมือนกับนักการเมือง ถ้าเรายอมให้เขาตรวจสอบประวัติ ตรวจสอบเรา เราก็สามารถตรวจสอบเขาได้ เรามีหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ตรวจสอบ ส.ส. คนนั้นคนนี้ เราว่าคนนั้นเป็นอย่างนี้ อย่างนั้น เราไปซุกซุกยี่เรื่องราวเขามากมาย หากเขาจะมาตรวจสอบเราไม่ได้ ว่านักข่าวคนนี้เป็นอย่างไร ซึ่งควรมองในมุมกลับ สมมุติถ้าไปท้าวข่าวเขาอยากตรวจสอบประวัติก็ให้ตรวจ บอกไปหมดว่าเป็นใคร มาจากไหน ชื่ออะไร เพราะว่าคนของประชาชน คือ คนที่ต้องตรวจสอบได้อยู่แล้ว นักข่าวเป็นคนของประชาชน เพราะว่าคนที่เป็นสื่อมวลชนชื่อก็บอกอยู่ ถ้าไม่ยอมมาให้ใครมาตรวจสอบเรา ๆ ก็มีเบื้องหลัง สมมุติว่าเป็นเรื่องส่วนตัว ระหว่างคนสองคน หรือใครก็แล้วแต่ คนพวกนี้ไม่มีสิทธิ์มาตรวจสอบเราอยู่แล้ว แต่ก็ในระดับรัฐบาลขอตรวจสอบไม่เข้าเรื่องเสียหาย เพราะนักข่าวถ้ามันใจว่าไม่ได้ทำอะไรผิด ทำหน้าที่โดยบริสุทธิ์ใจ ก็ไม่ควรไปคิดถึงเรื่องพวกนี้ ส่วนเรื่องเสรีภาพของสื่อมวลชนหรือของรัฐบาล ความหมายที่แท้จริงอยู่ที่เราต้องไม่ทำอะไรที่ผิดกฎหมายที่มีอยู่แล้ว ทุกอย่างต้องควบคุมโดยระบบกฎหมาย ไม่ว่าจะ เป็นกฎหมายแพ่ง กฎหมาย

อาชญา กฎหมายอะไรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศ ถ้าสามารถทำได้ทุกเรื่องในชั่วข้ามคืนก็ผิดกฎหมาย หมายความว่าถ้าสามารถจะทำข่าวเกี่ยวกับเรื่องผิดกฎหมายได้ ซึ่งสามารถทำได้ทุกที่ เป็นข่าวทำได้ แต่ผิดกฎหมายหรือเปล่า เพราะบางทีผิดกฎหมายเพราะว่าเราไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเขา ถ้าเขาเป็นคนธรรมดาบางทีเราก็ไม่ควรจะไปทำ ถึงทำก็ผิดกฎหมายเขาทะเลาะกันในบ้านเรื่องนั้นเรื่องนี้ เอาเรื่องเขามาเขียนอันนี้ถือว่าเป็นความคิด ถ้าเขาฟ้องมีเรื่องเหมือนกัน แต่ถ้าเขาเป็นคนดังขึ้นมาแล้วอย่างเช่นเป็น ดารา นักร้อง หรือเป็นนักรักแล้วแต่ เมื่อเขาเกิดเรื่องหรือเกิดเหตุการณ์ขึ้นมา สามารถนำไปทำข่าวได้ เพราะว่าบุคคลเหล่านี้ หรือบุคคลประเภทนี้เป็นคนของสาธารณะ สามารถถูกตรวจสอบถูกวิจารณ์ได้ อันนี้ไม่มีคำพิพากษาศาลฎีกามาเลยว่าคุณที่ทำงานประเภทใดจะเป็นนักการเมือง เป็นนักรัก ๆ ต่าง ๆ สามารถถูกตรวจสอบ ทุกคนเป็นข่าวได้ เสรีภาพอยู่ที่เสรีภาพของใครมากกว่า

วิญญาณของนักข่าว คือ เรื่องของอุดมคติ งานข่าวคืองานบริการสาธารณะ ประโยชน์ของสาธารณะคือสิ่งที่สื่อมวลชนต้องทำ ตรงนี้คือแนวความคิด (Concept) หลัก ท้าหน้าที่เพื่อคนส่วนน้อย ท้าหน้าที่เพื่อประชาชน ท้าหน้าที่เพื่อส่วนรวม ถ้าไม่มี Concept อย่างอื่นไม่ต้องไปพูดถึงเลยว่าเรื่องมันจะถูกหรือเรื่องมันจะผิด ถ้าจะขยาย คือ นักข่าวทำงานเพื่อส่วนรวม มีอะไรที่หนเราต้องไปทำนั้น ไม่มีเวลา ไม่มีข้อจำกัดเรื่องสถานที่

จริงหรือไม่ที่สื่อข่าวเป็นผู้สามารถกำหนดบทบาท หรือกลุ่ม หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทั้งที่ข้อเท็จจริงไม่ได้เป็นไปตามนั้นทั้งหมด ซึ่งจริงแต่ไม่เข้าทั้งหมด มีส่วนจริงเกินครึ่งแต่ไม่เข้าทั้งหมด สื่อมวลชนจริง ๆ แล้วมีอิทธิพลเหมือนกัน เหมือนตำรวจมีปืน ทหารมีอาวุธ สื่อมวลชนมีปากกา หน้ากระดาษ มีจอโทรทัศน์ และสามารถจะเผยแพร่ได้มากกว่าด้วย อิทธิพลของสื่อมวลชนนั้นเองที่ท้าทายให้เกิดการมีบทบาทที่จะกำหนดบทบาทกลุ่มคนใดคนหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง สามารถทำได้จริง

มีผู้กล่าวว่า การกระทำข่าวอาชญากรรมมีการเสี่ยงสูงต่อการทำร้ายร่างกาย ในกรณีถ้าเป็นผู้หญิงต้องการทำข่าวต้องมีการเตรียมตัวอย่างไร ข่าวอาชญากรรมเป็นข่าวที่มีความเสี่ยงไม่สูง ข่าวอาชญากรรมที่ทำ ๆ กันอยู่ไม่มีความเสี่ยงอะไรเลย ถ้าจะเสี่ยงก็แค่ตอนนั่งรถบนที่ เกิดเหตุเท่านั้นเอง ซึ่งรถจะขับเร็วกว่าปกติเท่านั้น เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เสี่ยงที่สุดเลยคือ

เรื่องที่นั่งรถเร็ว ผู้สื่อข่าวไม่เช็คตั๋ว เราไม่ได้ไปจับจรวจด้วยตัวเรา เพียงแต่ไปรายงานข่าว
ในที่ตำรวจจับจรวจบางครั้งอาจจะไปอยู่ในที่เกิดเหตุแต่ไม่ได้หมายความว่าไปมีส่วนเกี่ยว-
ข้องกับเขา ไปเป็นคนดูเท่านั้นเอง แล้วคนดูโอกาสที่จะโดนลูกหลง ก็ไม่มากเท่ากับผู้ปฏิบัติหน้าที่
จริงอยู่แล้ว นักข่าวอาชญากรรมที่ท่า ๆ ก็อยู่ในกรุงเทพฯ แผลงข่าวจะอยู่ตามสถานีตำรวจ
โรงพัก จะอยู่ที่กรมตำรวจ ส่วนมากเราจะนั่งในห้องแอร์เย็น ๆ สบาย ๆ พังวิทย์ แล้วก็ไปทำ
ข่าวเมื่อเกิดเหตุการณ์ ซึ่งเมื่อไปถึงที่เกิดเหตุนี้เราก็ไม่ได้เสี่ยงอะไร ข่าวพวกนี้ไม่เสี่ยงตรา-
บดที่ยังไม่ได้ไปสื่อข่าวสงครามถือว่าไม่มีการเสี่ยงข่าวเท่าไร กรณีถ้าผู้หญิงจะไปทำข่าวอาชญา
กรรมจะมีการเตรียมตัวอย่างไร ผู้สื่อข่าวอาชญากรรมผู้หญิงผู้ชายจะมีการเตรียมตัวเหมือนกัน
คือ เขาจะเข้าเวรเป็นผลัด 8 ชั่วโมง ผลัดเช้า บ่าย ดึก ระยะเวลา 24 ชั่วโมง อาจจะเข้า
8 ทุ่ม ถึงบ่าย 2 บ่าย 3 ไปสิบวัน อีก 10 วัน บ่าย 2 ถึง 4 ทุ่ม 5 ทุ่ม อีก 10 วัน ตั้งแต่
5 ทุ่มไปถึงเช้า จะวนเวียนไปอย่างนี้ คือจะต้องทำงานไม่เหมือนชาวบ้าน อันนี้จะต้องเตรียมจ
งานข่าวอาชญากรรมต้องทำอย่างนี้ ผู้หญิงผู้ชายไม่มีข้อแตกต่างกันเลย คริสเตียน อามันขอ เขา
ยังทำได้ ไปทำข่าวสงคราม ในการทำข่าวอาชญากรรมบางที่ผู้หญิงอาจทำได้ดีกว่าผู้ชายด้วย